



СТАНОВИЩЕ

от доц. Христина Викторова Лебанова, дф

Катедра „Фармацевтични науки и социална фармация“,
Факултет „Фармация“, Медицински университет – Плевен

Външен член на Научно жури, утвърдено със Заповед №24/13.01.2023г. на Директора на НЦОЗА и на основание Протокол №1/18.01.2023г. от първото заседание на научното жури

За дисертационен труд за придобиване на ОНС „доктор“
По научна специалност: Социална медицина и здравен мениджмънт

На *Адриана Мирославова Дачева*

Тема: *„Приложение и имплементация на методологията TDABC – остойностяване, базирано на дейността и нейното времетраене, в очни клиники в България при лечение на пациенти с макулна дегенерация“*

научни ръководители: Проф. д-р Пламен Димитров, д.м.
Проф. Тони Веков, д.м.н.

Общо представяне на процедурата и докторанта

Представеният комплект материали на хартиен /електронен носител е в съответствие с чл.70(1) от Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в Национален център по общественото здраве и анализи.

Във връзка с дисертационния труд, докторантката е представила 3 пълнотекстови публикации.

Всички документи са представени и отговарят на изискванията на ЗРАСРБ и Правилника на Националния център по общественото здраве и анализи.

Адриана Дачева е родена на 14.08.1991г. Придобива бакалавърска (специалност „българска филология“) и магистърска степен (специалност „преводач-редактор с английски език“) от Софийския Университет „Св. Климент Охридски“, а през 2017г. придобива и следдипломна квалификация по здравен мениджмънт от Европейското висше училище по икономика и мениджмънт. Зачислена е като докторант на самостоятелна подготовка в Националния център по общественото здраве и анализи през 2021г. Със Заповед №РД-22/12.01.2023г. Адриана Дачева е отчислена с право на защита.

Докторантката има професионален опит в сферата на оценката на здравните технологии.

Актуалност на темата

Предложеният за обсъждане дисертационен труд за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ от Адриана Дачева със заглавие *„Приложение и имплементация*

на методологията TDABC - остойносттаване, базирано на дейността и нейното времетраене, в очни клиники в България, при лечение на пациенти с макулна дегенерация“ е актуален за научните и практически интереси в сферата на организацията в системата на здравеопазване и прилаганите модели на заплащане.

Дисертационният труд е с обем 157 страници. Той е онагледен с 12 фигури, 25 таблици и 1 приложение. Библиографията се състои от 113 литературни източника, обхващащи всички значими публикации на български и чуждестранни колективи по темата.

Дисертацията е изцяло в обхвата на докторската програма и професионалното направление. Съдържанието, обема, проведените собствени проучвания и направените изводи са изчерпателни, имат добър баланс от гледна точка на отделните елементи, така и за бъдещото приложение и приноси.

Методика на изследването

Формулирани са 5 научни хипотези, към които са поставени и 7 задачи. Поставените задачи отговарят на целта на дисертационния труд – да се проведе външна оценка, анализ на разходите, на процесите, структурата на управленския екип и техническите решения в две очни клиники (Очна Клиника 1 и Очна Клиника 2) като концепция при извършване на офталмологична процедура по интравитреално приложение на VEGF-inh. при пациенти с макулна дегенерация чрез методологията TDABC - остойносттаване, базирано на дейността и нейното времетраене.

Характеристика и оценка на дисертационния труд и приносите

В работата е представен литературен обзор с обем 53 стр. върху отделните елементи от темата, като са ползвани 113 съвременни български и чуждестранни източници. Литературният обзор е изключително подробен, като докторантката е представила концепцията за измерване на ползи в здравеопазването (VMHC) и остойносттаването, базирано на дейността и нейното времетраене (TDABC). Обзорът е богат онагледен с примери за приложението на методологията в практиката както в Съединените Американски Щати, така и в европейски държави.

Използваните **материали и методи** в дисертацията са изчерпателно изброени. Използвани са исторически, социологически и статистически методи.

Резултатите от собствените проучвания са представени изчерпателно, последователно и логично в глава IV от дисертационния труд. Поставените задачи са изпълнени.

Извършена е външна оценка, анализ на разходите, анализ на процесите, структурата на управленския екип и техническите решения в две очни клиники (Очна Клиника 1 и Очна Клиника 2) като концепция при извършване на офталмологична процедура по интравитреално приложение на VEGF-инхибитор при пациенти с макулна дегенерация. Приложена е методологията “TDABC - остойносттаване, базирано на дейността и нейното

времетраене“, изградена върху подходящи грижи за постигане на личните цели на пациента (лична стойност) и постигане на най-добри възможни резултати с налични ресурси (техническа стойност).

Резултатите от проведените собствени проучвания и приложението на разглежданата методология показват, че в Очна клиника 1 въвеждането на методиката е свързано с освобождаване на капацитет на най-ценния ресурс в здравеопазването – човешкия. Наблюдавано е намаляване на значителна част от разходите и подобряване на производителността чрез оптимизация на процесите.

В Очна клиника 2 фокусът е поставен върху въвеждане на измерване на постигнати резултати (здравни резултати и резултати, свързани с качеството на живот на пациентите), което е свързано с осигуряване на конкурентно предимство и предоставяне на по-качествена грижа за пациента. Установено е, че лечебното заведение няма нужда от оптимизация на процеси и разходи и системата функционира добре.

Критични забележки

В резултат на приложената методология в Клиника 2, докторантката отправя препоръки за отпускане на инхибитора на VEGF от болничната аптека на клиниката и остойностява прогнозна печалба. Болничните аптеки не могат да отпуснат на пациентите такъв тип лекарствени продукти, тъй като те са включени в Приложение 1 на Позитивния лекарствен списък и се предписват на протокол. Посочената в таблица 23 прогнозна средна годишна стойност на печалба от 67 200лв. в този случай не е приложима.

Отправените критични забележки не намаляват приноса на дисертационния труд и не оспорват получените резултати и направените заключения.

Преценка на публикациите и личния принос на докторанта

По темата на дисертационния труд са публикувани 3 пълнотекстови публикации, от които една е в чуждестранно издание. И в трите публикации Адриана Дачева е първи автор.

Научната продукция на докторанта покрива изискванията на НЦОЗА за придобиване на ОНС “доктор”.

Налице е висока ерудираност на докторантката по проблематиката, доказателства че проучванията са личен принос, представителни за страната и могат да бъдат формулирани достатъчно конкретни препоръки, приноси и практически ползи.

Като цяло представеният дисертационен труд за придобиване на ОНС “доктор” на Адриана Дачева отговаря на изискванията, има актуален характер и ще представлява основата на бъдещи проучвания в областта.

Автореферат

Представеният автореферат е направен според изискванията на Национален център по общественото здраве и анализи и отразява основните резултати, постигнати в дисертационния труд.

Заключение

Дисертационният труд *съдържа научно-теоретични и приложно-практически резултати, които представляват оригинален принос в науката* и отговарят на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и Правилника на НЦОЗА. Представените материали и дисертационни резултати напълно съответстват на специфичните изисквания, приети във връзка с Правилника на НЦОЗА за приложение на ЗРАСРБ.

Дисертационният труд показва, че докторантката Адриана Дачева **притежава** задълбочени теоретични знания и професионални умения по научна специалност Социална медицина и здравен мениджмънт като **демонстрира** качества и умения за самостоятелно провеждане на научно изследване.

Поради гореизложеното, убедено давам своята **положителна оценка** за проведеното изследване, представено от рецензираните по-горе дисертационен труд, автореферат, постигнати резултати и приноси, и **предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен 'доктор'** на Адриана Мирославова Дачева в докторска програма по Социална медицина и здравен мениджмънт.

17.02.2023 г.

Изготвил становището

Доц. Христина Лебанова, дф

